

MEMORIAL
General Maru Wittek

JIP, Ak
PSK

1974
POTULICKA
zd: **BROEL-PLATER**
HELENA

1432

J. 432 / WSK

SPIS ZAWARTOŚCI⁺⁺
TECZKI Potulicka

..... Helena

..... 2 d. Broel-Plater

I./1. Relacja ✓ K-2, s. 1-2

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ K-2, s. 1-2

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 1

VI. Fotografie ✓ 206. II | 1

I/1. Relacja:

- Relacja Heleny Potulickiej z Bröel - Platerów, napisana po śmierci relatorki przez osobę, nie podającą swego nazwiska
b. d. Rkp. ksero. K. 2, s. 1-2.

Ś.p. Helena POTULICKA z BRÖEL-PLATERÓW,
ps. „BUNCUK”, odznaczona 2T. Krz. Zasługi z Mieczami.

ur. 12.V.1896 r. w majątku HRUSZNIĘW, powiat siedlecki, woj. Warszawskie.

wykształcenie → gimnazjum we Lwowie w 1914 r.
rok orientalistyki w 1919 r. na Uniwersytecie Warszawskim.
wyszkolenie wojskowe – 4 mies. ogólny kurs wojsk. w obwodzie „Jesion” pow. Siedlecki.
zawód cywilny – obywatelka ziemska, literatka.

V-X.1920 – praca ochotnicza w Kom. miasta,
Konwojowanie jeńców spod Radzymina.

1925-1933 – parokrotnie była po parę miesięcy w Indiach,
wykładała na Uniwersytecie Ludowym w Siedleckim,
wydawała dzieła J. Krisnamurti.

IX.1939 – w obronie Warszawy – punkt zynnościowy Belweder-Sejm
z ramienia Białego Krzyża.

11.II.40-26.VII.44 – w służbie konspiracyjnej – kmdtka W.S.K. okr. IX obw. „Jesion”:

- T.A.P. – zorganizowanie W.S.K. w okr. IX obw. „Jesion” Górki i Sarnaki
- Z.W.Z. – stworzenie 3 czołówek sanitarnych i napisanie regu-
- A.K. – minu dla czołówek, nazwanych później B.O.S. (Bojowe
Oddziały Sanitarne), przydzielonych do 22 p.p. w Siedlech,
34 pp. w Białej Podlaskiej i 11 p. ułanów w Sokotowie Podlaskim.
- 1.V.42-5.VIII.44 – Dowództwo tych oddziałów od chwili ich stworzenia 1.V.42
do rozwiązania 5.VIII.44.
- 26.VII-5.VIII.44 – Dowództwo nimi w okresie „Burzy” w obw. „Jesion” i okr. Siedlce
Nęgrów - Mińsk Mazowiecki.
- 5.III.43-5.IX.43 – Od marca do września 1943 r. była Komendantem okr. IX A.K.
do przyjęcia na to stanowisko kpt. zawodowego, ps. „Baca”
(Jerzego Leguta).
- 5.IX.43-26.VII.44 – Zastępstwo kmdta A.K. w ośrodku IX od września 1943 do
chwili ukroczenia bolszewików.
- do 4.XI.44 – w W.S.K. zastępczyni kmdtki Obwodu „Jesion” do 4.XI.44,
- od 4.XI.44 – a po jej aresztowaniu przez Rosjan – Komendantka obwodu

1. VIII. 43 - II. 45 - w Kedywie, Siedlce:

Służba specjalna w Kedywie Dywersji Siedlce -

- Podjęcie i przechowywanie zrzutów,
wystawienie obstawy i ubezpieczenie pola z 3/4. IV. 1944
przy odbiorze zrzutu.

Majątek Hruszniew był podany do Londynu na zrzuty
pod kryptonimem „Balja”.

4. XI. 44 - 30. XI. 44

Przeprrowadzenie przez linie niemieckie 2 bojowych oddziałów
I i II B.O.S. (stan 12 do 2) i doktora na punkt zborny Czuryły,
pomiędzy Mordami a Siedlcami. B.O.S. obsługuwały szpital
siedlecki. Uniknęły wywiezienia do Rosji (ze sztabem gen.
„Halki” Bitnera).

XI. 1945

- Dostarczenie stacji nadawczo-odbiorczej dla ptk. „Janeczara”
(Lucjana Szymańskiego) w listopadzie 1945 r. do Siedlec.

- w marcu (1946?), na mocy grypsu od ptk. „Janeczara” z wię-
zienia - przeniesienie złota Okręgu.

- Po wywiezieniu ptk. „Janeczara” - współpraca z ptk. „Janem” (Rawicz)
z „Jana” rozkazu, wydane go na mocy rozmowy z „Niedźwiadkiem”
i „Nilem” - tworzenie siatki kob. W.S.K. na cały teren Kraju.

- Odmowa ujawnienia się, obrew roli „Jana” (gdy został zastępcą
„Radošana”.

VI. 45 - IX. 46

- Praca w Biurowie Inf. P.C.K. N-wa - kierown. Działu Korespon-
dencji Zagranicznej.

- V. 1947

- Ostatni przydział: 2 Baon P.W.S.K. przy 1-ej Dywizji Pancerniej
w Niemczech - odkomenderowana do Podkomisji Weryfikacyjnej
w Hanze.

V. 1947 - V. 1949

- P.K.P.R. w Anglii

- Przez cały okres konspiracji wykazywała największą energię
i poświęcenie dla dobra Kraju, zachowując zawsze zimną
krew. Kładła wielki nacisk na wychowanie materiału
ludzkiego - tak, aby żaden żołnierz ani żadna sanitarka
nie zawiodły w potrzebie.

II. Materiały uzupełniające relację:
Kserokopia artykułu "Helena Potulicka" Marii Tyszenica-
Tamauskiej i dwóch neurologów. w "Dziennik Tydzie. Polski
(16.02.1974) i "Dziennik Polski, Londyn (5.9.73. Fotops.
z kserokopie. K-2, s. 1-2.

HELENA POTULICKA

28 sierpnia 1973 r. odeszła od nas Helena Potulicka.

Miała ona dwie miłości, obie gorące i wierne: miłość ojczyzny, która wcześniej ovladnęła psychikę dziecka, a którą żywiła pieczołowicie przechowywana w rodzinie i opleciona legendą postaci babki Emilii Plater, kobiety-pow-

stańca z 1850 roku. Platerówna z domu, Helena nosiła w sobie brzemień tego dziedzictwa. Zobowiązywało ją ono i wzywało do kolejnego czynu z jej strony, gdy ojczyzna znów znalazła się w ciężkiej potrzebie. I z tego właśnie patriotyzmu opartego na rodzinnej tradycji wynikała cała jej działalność akowska z okresu ostatniej wojny. Tej pracy zaś nagromadziło się tyle i tak odpowiedzialnej, że otrzymała za nią Złoty Krzyż Zasługi z mieczami.

A oto najważniejsze z przeprowadzonych przez nią akcji: zorganizowała i prowadziła na Podlasiu jako komendantka ośrodek WSK (Wojskowej Służby Ko-

biet). Należały do niego trzy bojowe oddziały sanitarne. Była nawet przez pół roku komendantem ośrodka AK, a gdy objął to stanowisko officer zawodowy, została jego zastępczynią. Pracowała w Kedywie (w dywersji), podejmując i przechowując zrzucone alianckie, przeprowadziła przez linie niemieckie dwa ze swoich bojowych oddziałów sanitarnych na punkt zborny, dostarczyła stację nadawczo-odbiorczą do Siedlec, przewiozła do Komendy złoto okręgu, pomagała przy akcji dostarczenia na Zachód elementów groźnego niemieckiego pocisku rakietowego V2.

Po zagarnięciu Polski przez bolszewików odmówiła ujawnienia się, a wobec nałożenia ceny na jej głowę zdołała ukryć się w Warszawie, gdzie próbowała, jeszcze tworzyć WSK na cały teren kraju. Ale ziemia paliła się już pod jej nogami, więc z wierną towarzyszką swojej pracy, śp. Zulą Godlewską, przekroczyła granicę Niemiec zachodnich. Tam została odkomenderowana do podkomisji weryfikacyjnej 2 baonu PWSK i razem z baonem przybyła w roku 1947 do Anglii, gdzie włączyła się od razu w naszą wychodzącą działalność polityczną i społeczną, w której ramach pracowała czynnie i ofiarnie tak długo jak pozwalały jej siły, a gorąco uczestniczyła sercem do ostatnich chwil życia.

Drugim umiłowaniem Heleny była wiara.

Prochy Zmarłej uprzednio spielone zostały złożone dnia 18 stycznia 1974 r. w grobie będącym własnością Kola Kobiet Żołnierzy PSZ, gdzie spoczywa już koleżanka Jadwiga Gebetner, por. AK.

Maria Tyszewicz-Tarnawska

PREZYDIUM SKARBU NARODOWEGO NA WIELKĄ BRYTANIĘ

składa bardzo serdeczne podziękowanie wszystkim, którzy się przyczynili do powodzenia

BALU EMIGRACJI:

gościom, paniom gospodyniom z przewodniczącą p. Urszulą Święcicką, niezawodnym państwu F. Konieczko za wspaniale zorganizowaną loterię, kpt. B. Kollerowi, p. R. Garby-Czerniawskiemu za druk biletów oraz liczny i hojny ofiarodawcom fantów, zarówno właścicielom polskich przedsiębiorstw jak i osobom prywatnym. Dzięki bezinteresownej pracy organizatorów dochód z balu wyniósł, po zapłaceniu podatku VAT, £1.056.73.

Jednocześnie Prezydium zaprasza na następny Bal Emigracji 25 stycznia 1975, również w salonach Royal Lancaster Hotel.

8216

Dziennik i Tydzień Polski
16.2.1974

Ś. † P.

HELENA POTULICKA

Z BROEL-PLATER

żołnierz AK pseudonim „Buńczuk“, odznaczona Krzyżem Walecznych, zmarła w Londynie 28 sierpnia 1973.

Założycielkę, zasłużoną, szlachetną i nieustraszoną członkinię zarządu z wielkim bólem żegna

**OBYWATELSKI ZWIĄZEK POLEK
NA UCHODŹSTWIE**

5856

„Dziennik Polski” Londyn, 5.9.73

Ś. † P.

HELENA POTULICKA

Z BROEL-PLATER

żołnierz A.K. pseudonim „Buńczuk“, odznaczona Krzyżem Walecznych, po długich i ciężkich cierpieniach zmarła w Londynie 28 sierpnia 1973.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Andrzeja Boboli we wtorek 4 września o godzinie 10.30, następnie spalenie zwłok w krematorium Mortlake.

Zawiadamjają pograżeni w smutku

PRZYJACIELE

5836

HELENA POTULICKA

28 sierpnia 1973 r. odeszła od nas Helena Potulicka.

Miała ona dwie miłości, obie gorące i wierne: miłość ojczyzny, która wcześniej oswlądziła psychikę dziecka, a którą żywiła pieczołowicie przechowywana w rodzinie i opleciona legendą postać babki Emilii Plater, kobiety-pow-

stańca z 1830 roku. Platerówna z domu, Helena nosiła w sobie brzemień tego dziedzictwa. Zobowiązywało ją ona i wzywało do kolejnego czynu z jej strony, gdyż ojczyzna znów znalazła się w ciężkiej potrzebie. I z tego właśnie patriotyzmu opartego na rodzinnej tradycji wynikała cała jej działalność akowska z okresu ostatniej wojny. Tej pracy zaś nagromadziło się tyle i tak odpowiedzialnej, że otrzymała za nią Złoty Krzyż Zasługi z mieczami.

A oto najważniejsze z przeprowadzonych przez nią akcji: zorganizowała i prowadziła na Podlasiu jako komendantka ośrodek WSK (Wojskowej Służby Ko-

biet). Należały do niego trzy bojowe oddziały sanitarne. Była nawet przez pół roku komendantem ośrodka AK, a gdy objął to stanowisko oficer zawodowy, została jego zastępczynią. Pracowała w Kedywie (w dywersji), podejmując i przechowując zrzucone alianckie, przeprowadziła przez linie niemieckie dwa ze swoich bojowych oddziałów sanitarnych na punkt zborny, dostarczyła stację nadawczo-odbiorczą do Siedlec, przewiozła do Komendy złoto okręgu, pomagała przy akcji dostarczenia na Zachód elementów groźnego niemieckiego pocisku rakietowego V2.

Po zagarnięciu Polski przez bolszewików odmówiła ujawnienia się, a wobec nałożenia ceny na jej głowę zdołała ukryć się w Warszawie, gdzie próbowała jeszcze tworzyć WSK na cały teren kraju. Ale ziemia paliła się już pod jej nogami, więc z wierną towarzyszką swojej pracy, śp. Zulą Godlewską, przekroczyła granicę Niemiec zachodnich. Tam została odkomenderowana do podkomisji weryfikacyjnej 2 baonu PWSK i razem z baonem przybyła w roku 1947 do Anglii, gdzie włączyła się od razu w naszą wychodzącą działalność polityczną i społeczną, w której ramach pracowała czynnie i ofiarnie tak długo jak pozwalały jej siły, a gorąco uczestniczyła sercem do ostatnich chwil życia.

Drugim umiłowaniem Heleny była wiara.

Prochy Zmarłej uprzednio spopiłone zostały złożone dnia 18 stycznia 1974 r. w grobie będącym własnością Koła Kobiet Żołnierzy PSZ, gdzie spoczywa już koleżanka Jadwiga Gebetner, por.

Maria Tyszewicz-Tarnawska

PREZYDIUM SKARBU NARODOWEGO NA WIELKĄ BRYTANIĘ

składa bardzo serdeczne podziękowanie wszystkim, którzy się przyczynili do powodzenia

BALU EMIGRACJI:

gościom, paniom gospodyniom z przewodniczącą p. Urszulą Święcicką, niezawodnym państwu F. Konieczko za wspaniałe zorganizowaną loterię, kpt. B. Kollerowi, p. R. Garby-Czerniawskiemu za druk biletów oraz hojnym ofiarodawcom fantów, zarówno właścicielom polskich przedsiębiorstw jak i osobom prywatnym. Dzięki bezinteresownej pracy organizatorów dochód z balu wyniósł, po zaplaceniu podatku VAT, £1.056.73.

Jednocześnie Prezydium zaprasza na następny Bal Emigracji 25 stycznia 1975, również w salonach Royal Lancaster Hotel.

8216

11/2

S. † P.

HELENA POTULICKA

Z BROEL-PLATER

żołnierz AK pseudonim „Buńczuk“, odznaczona Krzyżem Walecznych, zmarła w Londynie 28 sierpnia 1973.

Założycielkę, zasłużoną, szlachetną i nieustraszoną członkinię zarządu z wielkim bólem żegna

**OBYWATELSKI ZWIĄZEK POLEK
NA UCHODŹSTWIE**

5856

„Dziennik Polski” Londyn 5.9.73

S. † P.

HELENA POTULICKA

Z BROEL-PLATER

żołnierz A.K. pseudonim „Buńczuk“, odznaczona Krzyżem Walecznych, po długich i ciężkich cierpieniach zmarła w Londynie 28 sierpnia 1973.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Andrzeja Boboli we wtorek 4 września o godzinie 10.30, następnie spoielenie zwłok w krematorium Mortlake.

Zawiadamiają pogrążeni w smutku

PRZYJACIELE

5836

Dziennik i Tydzień Polski
16.2.1974

J.432/WSK

TAP AK
W-aa
PSK

++
POTULICKA Helena
z d. BRÖEL-PLATER

V. Nazwiskowe karty informacyjne. 1

i

J. 432 / WSK

TAP AK
W-va
PSK

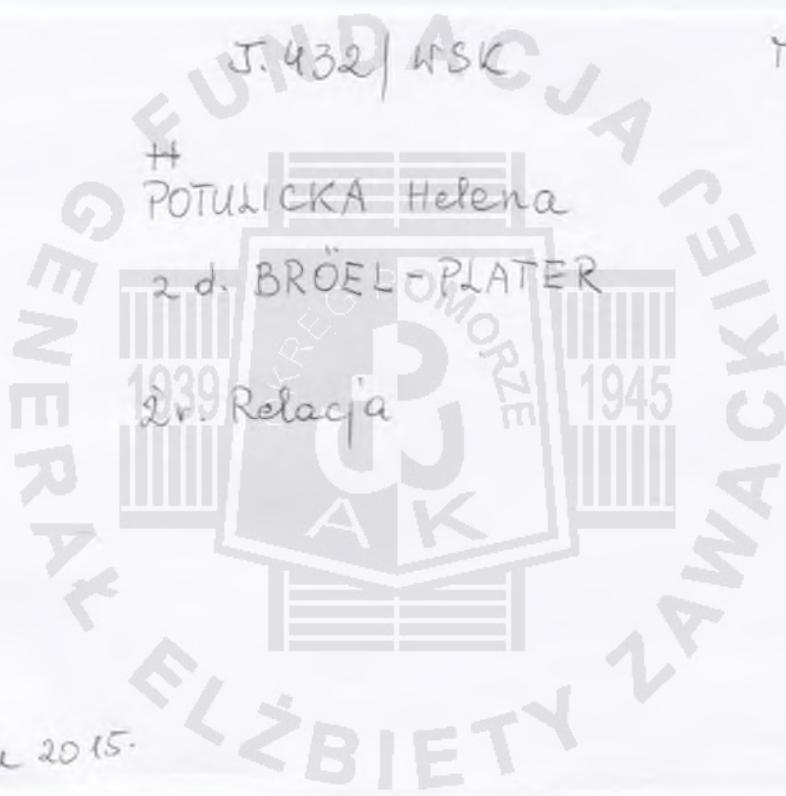
†
POTULICKA Helena

2 d. BRÖEL-PLATER

1939
2. Relacja

1945

B. Rojek 2015.

POTULICKA HELENA

